

Підтримку надає:

Федеральне міністерство
продовольства і
сільського господарства

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

Німецько-український
агрополітичний діалог

Випуск 11/2019

при Національній асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України

ОГЛЯД АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Зміст

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності у жовтні 2019р.

- Призначення Уповноваженого з земельних питань при Президенті України
- Удосконалення державного контролю за імпортом харчових продуктів
- Звільнення Голови Держпродспоживслужби України
- Заборона суцільної вирубки лісів на схилах Карпат

Законопроекти, прийняті Верховною Радою України в першому читанні у жовтні 2019р.

- Видатки Державного бюджету на аграрний сектор у 2020 році

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у жовтні 2019р.

- Альтернативи щодо відкриття ринку землі
- Базовий законопроект щодо відкриття ринку землі
- Продаж державної землі через електронні аукціони
- Скасування введення системи НАССР для малих виробників харчових продуктів
- Удосконалення просторового планування територій громад
- Зменшення видатків на АПК у 2019
- Спрощення ввозу пестицидів для досліджень
- Посилення відповідальності за забруднення повітря
- Нові правила поводження з тваринами в сільському господарстві
- Заборона хутового виробництва

Лісове господарство

- Відновлення лісових земель після видобутку бурштину

За підтримки

Героїв Оборони 10, оф.10, 03680 Київ

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності у жовтні 2019 року

Призначення Уповноваженого з земельних питань при Президенті України

Указ Президента України «Про призначення Р.Лещенка Уповноваженим Президента України з земельних питань» № 727 від 01.10.2019.

Згідно з Указом, Лещенко Роман Миколайович призначається Уповноваженим Президента України з земельних питань (поза штатом).

Удосконалення державного контролю за імпортом харчових продуктів

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку встановлення спеціальних умов імпорту харчових продуктів та кормів» № 869 від 09.10.2019.

Постанову ухвалено в рамках наближення до законодавства ЄС. Згідно з Постановою, буде посилений контроль за переміщенням харчових продуктів та кормів через державний кордон України.

Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба) має регулярно здійснювати оцінку ризику наявності небезпечного фактору у харчових продуктах та кормах, що ввозяться на митну територію України. У разі перевищення прийнятого рівня ризику, Держпродспоживслужба протягом 5 робочих днів має надати Мінекономіки пропозиції щодо необхідності встановлення спеціальних умов імпорту для такого вантажу, а саме:

- проведення діагностичних досліджень стосовно тварин, з яких отримано харчові продукти та корми тваринного походження, та/або умов їх вакцинацій та/або карантинування;
- обов'язковість ввезення вантажу через призначений прикордонний інспекційний пост або призначений пункт пропуску на державному кордоні України та ін.

Інформація про встановлені спеціальні умови має бути оприлюднена на сайті Держпродспоживслужби у день їхнього запровадження.

Рішення про скасування спеціальних умов імпорту приймається Мінекономіки протягом 5 робочих днів після отримання відповідних пропозицій Держпродспоживслужби.

Звільнення Голови Держпродспоживслужби України

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про звільнення Лапи В.І. з посади Голови Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів» № 999-р від 23.10.2019.

Згідно з розпорядженням, Лапа В.І. звільняється з посади Голови Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів.

Заборона суцільної вирубки лісів на схилах Карпат

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо введення заборони на суцільну вирубку ялицево-букових лісів на гірських схилах Карпатського регіону)» (з/п № 0873 від 29.08.2019). Закон прийнято Верховною Радою України 30.10.2019.

Законопроектом пропонується встановити заборону на проведення суцільних рубок в гірських ялицево-букових деревостанах, суцільних рубок у лісах головного користування та високогірних районах Карпат, а також на їхніх схилах. Законодавча ініціатива не стосується дерев, які повалені вітром або пошкоджені хворобами та шкідниками.

До 2030 року планується також розширити до 10 км на 1 тис. га. інфраструктуру лісових доріг.

Законопроекти, прийняті Верховною Радою України у першому читанні у жовтні 2019 року

Видатки Державного бюджету на аграрний сектор у 2020 році

Проект Закону «Про Державний бюджет України на 2020 рік» № 2000 від 15.09.2019 (ініціатор – Гончарук О.В. (Кабінет Міністрів України)). Законопроект прийнято в першому читанні 18.10.2019, готується на друге читання.

Прийнята у 1-му читанні редакція законопроекту передбачає наступні видатки з Держбюджету України у 2020р. для аграрного сектору:

- 4,4 млрд грн. – на здешевлення кредитів для с/г виробників для купівлі земель с/г призначення;
- 1,78 млрд. грн. - на фінансування Держгеокадастру, з них:
 - 78,1 млн. грн. – на проведення земельної реформи,
 - 138,7 млн. грн. - на проведення інвентаризації земель та оновлення картографічної основи Державного земельного кадастру;
- 3,86 млрд. грн. - на фінансування Держпродспоживслужби України передбачено, в тому числі 0,68 млрд. грн. – на протиепізоотичні заходи та участь у Міжнародному епізоотичному бюро.

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у жовтні 2019 року

Альтернативи щодо відкриття ринку землі

Наведені у таблиці нижче законопроекти є альтернативними до законопроекту (з/п) № 2178 від 25.09.2019.

№ з/п	Що пропонується відмінного та/або додаткового до з/п № 2178 від 25.09.2019.
2178-3 від 01.10.2019	• провести Всеукраїнський референдум про відкриття ринку землі; • заборонити емфітевзис до ухвалення рішення за результатами референдуму про відміну мораторію; • надати можливість викупу державою земель с/г призначення у власників за їхнім зверненням; • доручити Кабінету Міністрів України провести до 01.01.2022 інвентаризацію земельних ділянок с/г призначення усіх форм власності.
2178-4 від 02.10.2019	• продовжити строк дії мораторію на продаж земель с/г призначення до 01.01.2022; • дозволити відчужувати землі с/г призначення виключно державі в особі Державного земельного банку; • заборонити відчужувати землі с/г призначення іноземцям та особам без громадянства.

2178-5 від 09.10.2 019	запровадити купівлю-продаж земельних ділянок для ведення с/г виробництва фермерами, які постійно проживають на території відповідної місцевої ради, і здійснюють таку діяльність безперервно не менше, ніж три роки; встановити обов'язковою умовою відчуження земель с/г призначення наявність агрохімічного паспорта земельної ділянки; утворити резервний фонд земель у розмірі не менше 15% площі усіх с/г угідь громади; вивести з обігу розорані крутосхили крутизною понад 5⁰ не пізніше 2022.
2178-6 від 09.10.2 019	запровадити ринок землі лише для фізичних осіб – громадян України; з 01.01.2023 надати доступ до ринку юридичним особам, створеним за законодавством України, кінцевим бенефіціарним власником (контролером) яких є виключно громадяни України; встановити обмеження щодо загальної площі земельних ділянок с/г призначення, які можуть перебувати у власності фізичних осіб – до 500 га., юридичних – до 50 000 га.
2178-7 від 10.10.2 019	з 01.10.2020 скасувати заборону на відчуження земель с/г призначення усіх форм власності; визначити наступний суб'єктний склад осіб, які можуть набувати право власності: фізичні особи - громадяни України, які не мають громадянства інших країн; територіальні громади; держава; іноземні громадяни і особи без громадянства у разі набуття в порядку спадкування та обов'язком відчужити ділянку протягом року. Юридичні особи, утворені за законодавством України, мають право користуватись землями для с/г виробництва на підставі договору

	про спільну діяльність, шляхом внесення земельних ділянок її засновниками до статутного капіталу, причому перехід права власності до юридичної особи не відбувається. встановити обмеження на сукупну площу земель с/г призначення; визначити поняття земельного контуру, зрошувального (осушувального) масиву та меліоративної системи та ін.
2178-8 від 10.10.2 019	заборонити купівлю-продаж земель с/г призначення до проведення та встановлення результатів Всеукраїнського референдуму з цього питання; до 01.01.2021 забезпечити проведення інвентаризації земель с/г призначення усіх форм власності та внесення отриманих за підсумками інвентаризації відомостей до Державного земельного кадастру; надати можливість викупу державою земель с/г призначення у власників за їхнім зверненням; уповноважити Кабінет Міністрів України розробити та внести на розгляд Верховної Ради проекти законів про стимулювання розвитку сімейних фермерських господарств та підтримку фермерської діяльності та ін.
2178-9 від 10.10.2 019	з 01.10.2020 скасувати заборону на відчуження земель с/г призначення усіх форм власності; встановити наступне обмеження на сукупну площу земель с/г призначення у власності фізичної та юридичної особи: не більше 8% с/г земель області та 0,5% с/г земель України; до 01.01.2024 не надавати юридичним особам, бенефіціарним власником яких є іноземці, права власності на земельні ділянки с/г призначення, окрім іноземних компаній, які працюють в Україні більше трьох років.

Базовий законопроект щодо відкриття ринку землі

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільсько-господарського призначення» № 2178-10 від 10.10.2019 (ініціатори – Сольський М.Т., Нікітіна М.В. та ін. (партія «Слуга народу»)).

Законопроект було розглянуто 18.10.2019 на засіданні комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики та рекомендовано Верховній Раді прийняти за основу.

Даний законопроект є альтернативним до урядового законопроекту № 2178 від 25.09.2019 та містить наступні відмінні пункти:

- з 01.10.2020 скасовується заборона на відчуження земель с/г призначення усіх форм власності;
- визначаються суб'єкти, які можуть набувати право власності на земельні ділянки с/г призначення:
 - громадяни України,
 - територіальні громади,
 - юридичні особи України, створені за законодавством України,
 - держава,
 - іноземні громадяни і особи без громадянства у разі набуття в порядку спадкування та обов'язком відчужити ділянку протягом року;
- до 01.01.2024 не допускається набуття юридичними особами, бенефіціарним власником яких є іноземці, особи без громадянства, юридичні особи, створені за законодавством іншим, ніж законодавство України, іноземні держави, у власність землі с/г призначення державної, комунальної власності, а також пайові землі, за винятком тих земель, які на момент набрання чинності законом вже є в оренді, емфітевзисі таких юридичних осіб та за умови, що такі юридичні особи створені не менш, ніж 3 роки до набрання чинності законом;
- встановлюється обмеження на сукупну площу земельних ділянок с/г призначення, яка може перебувати у власності громадянина або юридичної особи з урахуванням пов'язаних з нею осіб, а саме:
 - не більше 35% с/г земель у межах ОТГ,
 - не більше 8% с/г земель у межах однієї області,

- не більше 0,5% с/г земель України.

Продаж державної землі через електронні аукціони

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо продажу земельних ділянок державної та комунальної власності або прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) через електронні аукціони» № 2195 від 01.10.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори Підласа Р.А., Мовчан А.В. та ін. (партія «Слуга народу»)).

Даним законопроектом передбачається новий порядок продажу та передачі в користування земельних ділянок державної та комунальної власності, а саме:

- продаж земельних ділянок та прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) виключно на конкурентних засадах через електронний аукціон;
- проведення торгів в єдиній електронній торговій системі у формі електронного аукціону в режимі реального часу в мережі Інтернет, за результатами якого автоматично укладатиметься договір за допомогою електронних цифрових підписів;
- зміна розміру реєстраційного та гарантійного внесків та умов їх неповернення з метою обмеження зриву аукціонів. Гарантійний внесок не може становити:
 - менше 30% стартової ціни продажу земельної ділянки;
 - менше 30% стартового розміру річної плати за користування земельною ділянкою;
- розподіл підходів до встановлення стартової ціни продажу земельних ділянок залежно від їхнього цільового призначення:
 - стартова ціна земель державної та комунальної власності с/г призначення дорівнює нормативній грошовій оцінці,
 - стартова ціна інших земель державної та комунальної власності - не може бути нижчою за експертну грошову оцінку земельної ділянки тощо.

Скасування введення системи НАССР для малих виробників харчових продуктів

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав операторів ринку харчових продуктів, в управлінні яких перебувають малі потужності» № 2230 від 04.10.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори Фріс І.П., Прошук Е.П. та ін. (партія «Слуга народу», позафракційні)).

Нормами даного законопроекту пропонується скасувати для операторів ринку харчових продуктів з малими потужностями необхідності запровадження системи НАССР на виробництві до 01.01.2025. Під малими потужностями слід розуміти потужності, які постачають харчові продукти кінцевому споживачу і мають не більше, ніж 10 осіб робочого персоналу, займають площу не більше ніж 400 кв.м, або потужності, які не постачають харчові продукти кінцевому споживачу та мають не більше, ніж 5 осіб робочого персоналу.

Скасування не стосується тимчасових споруд торговельного призначення: кіосків, павільйонів, торговельних лотків тощо.

Удосконалення просторового планування територій громад

Проект Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо планування використання земель» № 2280 від 17.10.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори Чорноморов А.О., Нагаєвський А.С. та ін. (партія «Слуга народу», позафракційні)).

Законопроект передбачається:

- врегулювання встановлення меж громад;
- врегулювання комплексного просторового планування територій громад, що скасовує необхідність розроблення декількох, споріднених за змістом, видів містобудівної документації та документації із землеустрою;
- нормування формування електронної картографічної основи для планування території;
- забезпечення реального зв'язку програм соціально-економічного розвитку із документацією із просторового планування;
- створення прозорого та неконфліктного механізму врахування громадських та приватних інтересів через громадські обговорення.

Зменшення видатків на АПК у 2019

Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік»» № 2283 від 17.10.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор Гончарук О.В. (Кабінет Міністрів)).

Задля вирішення першочергових завдань (виплати заробітної плати шахтарям, недопущення відключення шахт від електропостачання, забезпечення національної безпеки та оборони тощо) пропонується зменшити видатки за деякими бюджетними програмами, в т.ч.:

- за програмою «Державна підтримка тваринництва, зберігання та переробки сільськогосподарської продукції, аквакультури (рибництва)» на 540,2 млн грн;
- за програмою «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників» на 200,0 млн грн;
- за програмою «Фінансова підтримка розвитку фермерських господарств» на 10,4 млн грн.

Спрощення ввозу пестицидів для досліджень

Проект Закону «Про внесення змін до статті 4 Закону України «Про пестициди та агрохімікати» щодо ввезення пестицидів на митну територію України» № 2289 від 18.10.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Тарасов О.С., Чайківський І.А. та ін. (партія «Слуга народу», позафракційні)).

Законопроект передбачає скасування наявності державної реєстрації пестицидів в країні виробництва при їх ввезенні в Україну для проведення державних випробувань та наукових досліджень.

Окрім того, пропонується дозволити застосування, зберігання, торгівлю, рекламування та перевезення залишків препаратів протягом двох років після завершення терміну їхньої реєстрації.

Посилення відповідальності за забруднення повітря

Проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України (щодо збільшення розмірів штрафів за забруднення атмосферного повітря)» № 2339 від 29.10.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Бондаренко О.В., Якименко П.В. та ін. (партія «Слуга народу»)).

Положеннями законопроекту суттєво збільшуються штрафи за:

- забруднення атмосферного повітря: з 100-200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (НМДГ¹) до 1800-3600 НМДГ або обмеженням волі на строк до трьох років;
- знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу: з 300-500 НМДГ до 5400-9000 НМДГ або обмеженням волі на строк до п'яти років;
- порушення вимог пожежної безпеки в лісах: з 5-50 НМДГ до 90-900 НМДГ;
- самовільне випалювання сухої рослинності: з 10-70 НМДГ до 180-1260 НМДГ.

Нові правила поводження з тваринами в сільському господарстві

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо імплементації положень деяких міжнародних угод та директив ЄС у сфері охорони тваринного та рослинного світу)» № 2351 від 30.10.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Маріковський О.В., Овчинникова Ю.Ю. та ін. (партії «Слуга народу», «Опозиційна платформа – За життя»)).

Метою прийняття законопроекту є впровадження європейських гуманних цінностей та стандартів по відношенню до домашніх, диких та с/г тварин.

Окрім того, встановлюються нові правила поводження з тваринами в сільському господарстві, скотарстві, у рибному господарстві, при отриманні продукції тваринного походження:

- здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю у системах інтенсивних тваринницьких господарств та конюшень державними органами ветеринарної медицини шляхом проведення планових та позапланових перевірок. Планова перевірка одного і того самого господарства (конюшні) проводиться не частіше, ніж один раз на місяць;
- уточнення умов використання та утримання тварин у с/г тощо.

Також, забороняються всі види рубок лісу у радіусі 500 метрів по периметру охоронних ділянок в лісах

навколо середовищ існування та розмноження рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу.

Заборона хутового виробництва

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання хутового виробництва в Україні» № 2360 від 31.10.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор Литвиненко С.А. (партія «Слуга народу»)).

Головною метою законопроекту є встановлення з 01.01.2025 заборони на здійснення підприємницької діяльності з розведення, вирощування та утримання хутових тварин.

До 01.01.2025 пропонується введення ліцензування виробництва хутра. Після 01.01.2025 вводиться кримінальна відповідальність за виробництво хутра.

Окрім того, законопроект вдосконалює положення, які регулюють, до введення заборони, здійснення підприємницької діяльності з виробництва хутра. Зокрема, встановлюються норми щодо умов утримання тварин та уточнюється визначення поняття «хутові тварини».

¹ 1 неоподатковуваний мінімум доходів громадян у 2019р. складає 17 грн.

Лісове господарство

Відновлення лісових земель після видобутку бурштину

Проект Закону «Про рекультивуацію порушених земель лісогосподарського призначення» № 2366 від 31.10.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Іванісов Р.В., Литвиненко С.А. (партія «Слуга народу», позафракційний)).

Законопроект регламентує порядок проведення робіт з рекультивації земель лісового фонду України, пошкоджених внаслідок тривалого незаконного видобутку бурштину.

Виконавцем передбачається визначити спеціалізовані державні підприємства. Надходження від продажу вилученого під час рекультивації 100% залишку бурштину стане джерелом фінансування відповідних робіт з відновлення територій. Комплексність проведення робіт з рекультивації буде забезпечена наявністю висновку щодо оцінки впливу на довкілля, а також участю Держлісагенства у доборі ділянок для першочергових робіт.

Автор, редакція та контакти:

Марія Ярошко, Симан Юрк

Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)

Героїв Оборони 10, оф.10, 03680 Київ

Тел. +38066/ 5981440

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de

В публікації «Огляд аграрного законодавства в Україні» розглядаються закони та нормативно-правові акти Верховної Ради <http://portal.rada.gov.ua/>, які мають вагомe значення для сталого розвитку аграрного сектору (тобто, суттєво впливають на сільське господарство та харчову промисловість).

Інформація з даного огляду не може розглядатися як юридична консультація.

Їх можна розподілити наступним чином:

- «Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності протягом періоду, який аналізується» означає: закони, які прийняті Верховною Радою та підписані Президентом, навіть якщо вони набудуть чинності пізніше; Постанови Кабінету Міністрів України.
- «Законопроекти, які мають важливе значення і знаходяться в законотворчому процесі протягом періоду, який аналізується»: наприклад, прийняті Верховною Радою у першому читанні або ті, що опрацьовуються в комітетах, однак, поки не прийняті.
- «Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді протягом періоду, який аналізується» означає: законопроекти, зареєстровані у Верховній Раді або передані на розгляд в комітети.